

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Mit akarnak?

— július 8.

(gr.) Az akarnokokból — közkeletű nyelven *stréberek*ből — alakították meg az ideiglenes kormányt, még sem tudnók kisütni, hogy tulajdonképen *mit akarnak?*

Nagyon valószínű, hogy magok sem igen tudják.

Valamit akarnak, de ez igen szűk körben mozgó akarat. Az ő céljaik *egyéniek*, legfeljebb ha pártcélok.

Addig kell huzni-halasztani a bukott szabadelvűpárt felszinen mozgását, a mig csak lehet. Ezt akarják, azért tűzik-tűzik nagy kitartással. Látszólag és szavakkal működnek azon, hogy a válság megoldása alkotmányos értelemben létrejöhessen, de tetteik egészen másra vallanak, tetteikkel éppen az ellenkező eredményt érik el. Hasonlítanak Fejérváryék, Tiszáék Penelope asszonyához, a ki éjjel mindig felbontogatta a nappal végzett himzést. Himeznek-hámoznak, de a megoldás gyakorlati módzatait kerülgetik, mint macska a forró kasát.

A szabadelvűpárt hatalmonmaradása a valódi cél, a többi ravaszkodás és küllőférezés. Egyszer kvótabizottságot kér Fejérváry báró, de már zsebében van és elő is rántja az országgyűlést elnapoló királyi kéziratot, nehogy a képviselőház megválaszthassa a kvótabizottságot. A kibonyolításra alkalmas, ideiglenes kormányról ábrándoznak, Darányi készen is állott ilyennek alakítására, akkor azonban kijelenti a bukott párt, hogy ennek a kormánynak nem szavaz meg sem költségvetést, sem ujanccokat. Ideiglenesnek vallja magát a törvénytelen kormány, kiegyenlítést emleget, azonban tudja, hogy már saját törvénytelen létezése is legfőbb akadálya annak, hogy a törvényes alapon álló új többség vele szóba állhasson.

Egyszóval csupa hazugság, csupa ravasz fondorlat, a miből élőködnek. Komoly céljuk, hogy a zavarosban halászhasanak, seftelhessenek és bármi áron, de uralkodhassanak a husos fazék jelvényében.

Meg fognak bukni. Ennek sok előjelét látjuk. Fenyegedőznek, a mi erőtlenség jele. Mert ha erejük lenne, tennének és nem szájhösködnének. Ráadásul utólag még vissza is szívják nagyhangú förmedvényeiket.

A nemzet előbb-utóbb visszaveri bűnös támadásait. Ugy látszik azonban, hogy a trón részéről sem számíthatnak valami nagy biztatásra. Ausztria felújult zavarai, a Balkán forrongásai, Oroszország leveretése, a norvégiai példa és Olaszország gyanus viselkedése legalább nem bizonyítják, hogy a trónnak öröme, hasznára szolgálna Magyarország viszonyainak felforgatása, az ugyanis ekeseredett közvéleménynek forrponitig való hevítése.

Az az igazság, hogy a király rég engedett volna, ha a bukott párt és a vele cimboráló kormány nem biztatnák azzal, hogy az új többség összetartása meglazulhat, a nemzet a szenvedésekbe belefáradhat, aztán — egy kis választási erőszakkal és lelekvással — felárad a bukott szabadelvűpárt és helyre állanak a régi állapotok. Véletlenségből rugta csak fel a fejős tehén a sajtárt, majd alá lehet ülni megint, csak folytatni kell a lelketlen komédiát.

A nemzet azonban nem enged, nem is engedhet, mert akkor megérdemelné, hogy egész Európa megvetéssel szemlélje jellemtelenségét. Ellenben engedni fog a király, máskülönben (ha majd a trónig csapnak fel a felháborodás hullámai) néki is sug valamit Európa arról a sokat emlegetett nagyhatalmi állásról.

Nem tuduk, mit akarnak. Akármit, azt ostobán, gonoszul és gyöngén akarják. A nemzet akarata azonban bölcs, becsületes és erős, ezen utóvégre is megtörik az ármányosok mindenféle mesterkedése.

Politikai hírek.

== **Az alkotmányért.** Bajáról távirják: A polgármester elnöklésével tartott törvényhatósági közgyűlés a kormánynak bizalmatlanságot szavazott. Az adóbeszedést és a ujoncbehívók kézbesítését tisztviselőinek megtiltotta. A netalán sérelmet szenvedő tisztviselők védelmére a törvényhatósági közgyűlés bizottságot választott.

== **Választás Liptószentmiklóson.** A liptószentmiklósi választás — mint onnan jelentik — július 17-én lesz. A választási elnök ifj. Balló Lajos. A nemzetiségiek már hetek óta járják a falvakat és izgatnak. Némely laphan a szentmiklósi választásról olyan tudósítások láttak napvilágot, melyek végeredményükben elősegítették volna dr. Utrápeny Emil nemzetiségi jelölt győzelmét. A liptószentmiklósi kerület hazafias elemeinek többségében az a meggyőződés döntött, hogy a kerület nemzetiségi pártnak át nem en-

gedhető és így a győzelemre személyes összeköttetéseinél fogva egyedül kilátással bíró Lányi Bertalan volt képviselőben csak a magyar embert nézte a liptószentmiklósiak nagyobb része, mikor őt a képviselőségre újból jelölte.

A nagy válság.

— július 8.

A kormány félhivatalos és negyed hivatalos szöcsövei nap-nap után szépitgetik a darabantok hazafiatlan működését. Polyton mossák a minisztereket, kezdve Fejérváryn és végig nyargalásznak az eddigi semmittevésükön. Most a félhivatalosok legujabban valami békeajánlat feléről beszélnek és egyengetni próbálják Fejérváry utját, mert mint írják „a koalíció igen kedvezően fogadta a békeajánlatokat s ez biztatás a miniszterelnöknek, hogy ismét tegyen valamit a béke érdekében.”

A politikában egyébiránt nagy a csönd. A politikusok javarészt elutaztak Budapestről. Tegnap Fejérváry is elhagyta a fővárost. Ischlbe utazott a királyhoz. Erről a Bud. Tud. a következőket jelenti:

Fejérváry Géza báró miniszterelnök tegnap este egy-két napi tartózkodásra Ischlbe utazott. A miniszterelnök holnap délben érkezik Ischlbe s valószínűleg még a holnapi nap folyamán megjelenik a Felsége előtt kihallgatáson, hogy jelentést tegyen a helyzetről.

Az icén nem lesznek szabadságolások írja a hivatalos lap. Hogy mi ad olyan nagy munkát, azt elképzelni is lehetetlen. A miniszterek ugyan nem szoritkoznak arra, hogy a folyó ügyeket intézzék el, hanem a kodifikációs feladatokra nagy gondot fordítanak. A belügyminisztériumban a kodifikáló-bizottság munkálatai hónapok óta szünetelnek és több törvény is van, melyek sürgős életbe léptetéséről gondoskodni kell.

A kereskedelmi minisztériumnak azon kell dolgoznia, hogy az iparban, kereskedelemben és közlekedési ügyben beállott pangás véget érjen.

Az igazságügyminiszternek Plósz számos törvénytervezete több olyan törvényjavaslat dolgában is állást kell foglalnia, amit a képviselőház elé is beterjesztettek; a földmívelésügyi miniszternek, aki az aratósztrájk lefegyverzése körül máris elismerésreméltó érdemeket szerzett, a Tallián által kezdeményezett reformokat kell tárgyalnia; a honvédelmi miniszternek folytatni kell az új véderőtörvény és a katonai bünvádi eljárás dolgában megindult tárgyalásokat.

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

A pénzügyminisztériumnak az adóreform munkálatai adnak gondot.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter előtt szintén tömérdek a feladat, köztük a legfontosabb az új népiskolai törvény.

A félhivatalos lap konstatálja, hogy e szerint az ügyvezető kormány előtt rendkívül sok a feladat a kodifikálás terén is. És az új kormány, úgy látszik, azt is hiszi, hogy ezeket a feladatokat teljesíteni nincs ideje és módja.

A magyar politikába tegnap egy kevés morva szemtelenkedés is belekeveredett. A külföld nagyon szeret foglalkozni a mi ügyeinkkel. Ezzel a válsággal kapcsolatosan akárhányszor célzás történik arra, hogy a végleges megoldás szükségessé teszi a trónváltást. Most a brünni Moravska Orlice foglalkozik ezzel s többek közt így ír a magyar válságról:

— Őszig nem történik semmi, de akkor el kell vágni végre a gordiusi csomót. Hogy kinek lesz ez a feladata Bécsben, még az öregnek-e vagy már a fiatalnak, erre korai volna még a felelet.

Budapestről táviratozza tudósítónk: Képviselői körökből szerzett értesülés szerint Fejérváry legközelebbi kihallgatásán felhatalmazást kér a királytól arra, hogy a koalícióval újabb tárgyalásokat kezdjen.

Kristóffy József belügyminiszter mára felrendelte magához a főispáni teendővel megbízott alispánokat. Az alispánok csoportonként járulnak a belügyminiszter elé és a vármegyék hangulatáról tesznek jelentést.

Uj kulturmunka.

— A népiskola új tanterve. —

— július 8.

A reform, amely mindenfelé széles Magyarországon az összes állami és községi elemi népiskolákban az 1906—7 iskolai évben életbe lép, a munkás kulturának, a diadalmas tudományok jelszavával törí és alázza meg a tanítás konzervativizmusát és

hódítja meg a fejlődő nemzedéket faluk és puszták mezítlábos gyereknépet az új világ erkölcesének.

Ugy látszik: Berzeviczy miniszter nem hiába kóborolta be a félvilágot, nem hiába járt-kelt nagy gyárvárosok munka műhelyeiben, nagy kultur nemzetek tanácstermeiben, óceánok partjain és hegyvidékek rengetegeiben nem hiába kutatta a renezánsz műemlékei között a megújuló néplélek erejét — lelkében így gondoljuk a kulturvilág szellemi munkájának telepein való élet a magyar kulturális tevékenységnek, a tanításnak, e középkori emlékek, reneszánszát teremtette meg.

Berzeviczy megküldte már tantervét az összes tanfelügyelőségekhez. Rendeletéhez utasítást mellékel. Ez utasításban a felvilágosult ember puritán radikálizmusával végez a tanítás régi emlékeivel, megrögzött büneivel, amelyek az iskolát körülveszik a szellemi lekiismeretlenség, a kényelmes eltespedő világfelfogás jól összeagyagolt tancaival.

Szokott, finom stílusával a régi tantervet helytelennek és céltalannak nevezi és szigorúan meghagyja a tanfelügyelőknek, hogy 1906 elején, bármilyen nehézségekbe ütközik is, az új tantervet életbe kell lépíteni. Ez bátor beszéd, nyílt, egyenes szó.

Berzeviczy tantervének egyetlen célja megdönthetetlen álláspontja a művészi és természettudományi nevelés.

Kötelezővé teszi a kézimunkát, a rajzot. A gyermekek ügyességét, izlését e kis munkák művészi dekorációival akarja a tantervet fejleszteni. Heti három órával szaporítja a magyar nyelvtanítást. A nyelvtanoktatást megszorítja és retorikára, pretikára, értelmes olvasásra, művészi írásmunkák ismeretére fekteti a fősúlyt. Ezzel a rideg, kíméletlen nyelvszabályok az iskolákból kiszorulnak a száraz érthetetlen nyelvtanítási kivesznek és a nyelvtisztaságot, a művészi irodalom nevelést a magyar szellemnek és nyelvnek alkotásával oltják bele az ifjúság lelkébe. Kötelező az ének is, a testgyakorlat is. Ezeknek heti óra száma kettővel emelkedett. A tanterv helyesen felismeri azt a csudás nevelő és szépséget, gyönyört keltő hatást, amely a nótá ritmuzaiban, a testgyakorlat plastikus formáiban rejlik — azért helyez olyan súlyt az énekre és a testgyakorlatra. A kézimunkánál érdekes, hogy a fiuknak is előlrák, ezzel a fiukézimunka nálunk hivatalosan is meghonosult. De legnagyobb mondhatnám korszakalkotó érdeme a tantervnek az az újítás, amelyet a földrajz és természettan terén hoz be. A földrajzban

a gazdasági vonatkozások tanítását írja elő. Nem elég ha futólag ötlet és játékszerűen végigfutnak a nagyvilág városain és folyóin, mindenhol meg kell állani, ismertetni kell azt a kultur munkát, amely egyes helyeken végbemegy, azokat a geográfiai szépségeket a föld méhében rejlő dus kincseket, amelyek egyes világtájakon feltárlhatók.

De a tanterv gerince a vegytan, ásványtan, természetrajz, természettan tanítása. A természetannal kapcsolatosan az egészség-tant is tanítják. Nagy dolog ez Tanítás annak: hogyan védekezzenek k's falu lakói a járvány, a betegség a tüdővész minden faja ellen amelyek mint kísértetek, a falukban kóborolnak kiirtás annak a megdöbbentő sok babonának, vakhi-nek, amelyek még most is szedik a magyar földön áldozataikat.

Mindez — mint az utasítás mondja — szemléltetően történik. Tavasszal, ha kibujnak a földből a színes virágok és földből, fűből, virágnylásból, kóbor szélből, madár csicseregésből az alkotó élet fenséges dallama, ritmikus zaja hallik, kimennek a tanulók népes csapatokban a rögzökre nem könyvből hanem a földből, a barázdából tanuinaik. Szemléltetően a kulturmunka minden eredményét: gépeket, felfedezéseket, gazdasági újításokat bemutatják majd az iskoláknak.

Az új tantervben a játéknak és a szórakozásnak nagy szerep fontos hivatás jut. Szakitunk azzal a rendszerrel amely komoran, pedagógiai kíméletlenséggel a játék időt elveszi a gyerekektől és a tanulókat a kopár iskolafalak közé szorítja. Ez a rendszer a szellemet, a gondolkodást meggyö-törte és határtalan korlátoltsággal komoly munkát, nagy feladatokat követelt a tanulóktól. Játék és szórakozás! Ez a jelszava az új reformnak.

Ez a tanterv az új világfelfogásával talán még a tanítóknak is, akik még a régi rendszerben nőttek fel, kényelmetlen. Ezért a miniszter a tanítóknak a szemléltető rendszer elsajátítására, az új elvek megismerésére tanfolyamot nyit.

Nem hisszük, hogy e rendszer megbukik. Külföldön hódít. Svájcban, Angolországban, az Egyesült Államokban, Norvégiában áldják eredményeit.

Spencer és Ruskin eszméi hatják át az új tanterv minden sorát. Spenceré, aki vizsgálva az átöröklés nagy munkájában kifejlődő emberi értelmet, a fejlődés irányát, a haladás garanciáját abban találta meg, hogy a nevelés, a kulturmunka a művészet, a

Ha ősz anyóka . . .

Ha majd belőled ősz anyóka lesz,
Ha fürteidre száll az őszi dér,
Ha szemeidből kiröppen a láng,
S lelked a multa vissza vissza tér:

Ha majd mosolygó, bájos unokák
Csengő szavát merengve hallgatod,
S lelkedre száll a sok, sok emlék,
Rég elfelejtett, mámoros dalok:

Ha majd eszedbe jut az édes, első
Szerelem és szerelmi vallomás,
S füledbe cseng egy régi, régi dal,
S csak ezt hallod, csak ezt és semmi
[mást:]

Ha egy szép, csendes őszi alkonyon,
Fájó bucsut vesz majd a napsugár,
S remegve érzed azt, hogy nemsokára
A halál fagyos ölelése vár:

Ha e varázsos, a szent pillanatban
Hozzád írott dalaim olvasod,
S eszedbe jut egy régi kis mese
S e mese hőstét vissza álmodod:

Feltámadok! És hozzád eljövök,
Még simitom fehér, ezüst hajad,
S rég elfelejtett, méla szellemem
Még egy, utolsó búcsu csókot ad.

Szunyogh Barna.

A viszontlátás.

(Louis de Róbert.)

Jacques nyugalomra küldte a cselédjét s visszahúzódott a dolgozó szobájába, melyben lógva égett a tűz és egy könyv olvasásába mélyedt. Előbb még lestrófolta egy kissé a lámpát, melynek vakító lángja bántotta rövidlátó szeméit. A kandalló órája tizet ütött. A csöndben, mely erre következett, az előszoba csengőjének hangja járta be a szobát. Minthogy senkit sem várt, meg sem mozdult. Egy második csöngetés hangzott fel. Most már felkelt, felvette a lámpát és ment ajtót nyitni.

A lépcsőházban egy fekete alak vára kozott. Jacques az ajtónyíláson át erősen besugárzó fényben a feleségét ismerte fel.

— Te! hebegte.

A nő nem mozdult nem szólt semmit, hanem csak egyre várt. Közöttük a lépcsőház mélye tátongott. Hangok zaja szállt fel az alsó emeletről.

— Lépj közelebb! mondotta a férfi. Bevezette őt a dolgozó szobába, leültette egy karosszékre és egymásra néztek. Őt éve nem látta nejét, ki egy este elhagyta őt, hogy szeretője után menjen és Jacques hazatérve, üresen találta a házat s az asztalon egy ironnal firkált levelet, két bucsusorral. Ma, öt évi távollét után visszatért és mostan ott volt előtte, még esinocan, de az elhervadtság, elfonnyadtság ama ki nem fejez

hető külszínével, mely kimerülést és szenvedést árult el.

Nagyon egyszerű fekete ruha volt rajta, mely annyira el volt nyúve, hogy a könyökén kifoszlott s a varrási fehérek voltak. Jacques úgy érezte, mintha valami becsukódott volna benne, mert nem volt felindulva.

Miután pedig Jacques nem kérdezősködött, a nő rövid mondatokban, szégyen nélkül elbeszélte, hogy a kedvese előtte való nap elhagyta őt, sirással töltötte a napot, semmit sem evett, éjszakára kiment sétálni, vég nélkül sétálni míg nem az ő háza előtt látta magát s feljött.

Jacques még mindig nem szólt semmit és a hallgatásban, a titokzatos hallgatásban, életének öt éve elvonult a szemei előtt. Mikor neje elment, mikor a házat üresen találta, örömei összeomlottak, boldog élete összeroskadt; azt hitte, sohasem vigasztalódik többé meg és mintegy megcsönkítva élt azzal az érzéssel, hogy ezzel elvesztette szilárd támaszát.

Hat hónapig tartott ez így, egy esztendőig. Semmi hírt nem kapott felőle és a reményesség, mely élete romjaiban még ébren volt, szintén kihalt. Azután nem gondolt többé az asszonyra s mint a hajroncs, a szél által engedte magát hanyatni. Az ott-hona, ez a puha fészek ismét lekötötte; föl-találta magát hajlamaival a megszokott helyiségekben, a jól ismert tárgyak közt; meg-

költészet, a kutató tudomány alkotásait, eredményeit megfigyeléseit vigye el mindenfelé az iskolákba, műhelyekbe, politikuskok termeibe, földművesek buzaföldjeire: Ruskiné aki ihletett próféciájával az emberi gondoskodást a teremtés ösköltészetéhez akarta közelvinni.

Uj nemzedékeket, új kulturamunkára csakis ezen az úton lehet felnevelni.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 8.

Nessi Pál a mi szemünkben sohasem tartozott a rokonszenves emberek sorába. — Nagy volt a szája, ez mindig gyanus. — A „Gotterhalte“ ellen ment tüntetni Kozs-várra, de oly esetlenül cselekedte, hogy a Mátyás király szobrának leleplezésére érkező József Ágost főherceget megsértette, az ünnepélyt — saját énjének előtérbe nyomulásával — megzavarta. Nem a „Gotterhalte“ szenvedett, hanem Mátyás király emléke.

Egy rovott múlt uzsorással szövetkezve, csalásba keveredett. Patika jogot ígért egy nem éppen okos patyikusnak, pénzt csalt ki tőle és ezt elköltötte, a nélkül, hogy az ügyben lépéseket tett volna. Lépen ragadt, az egyesült ellenzék ez által megtisztult. Hagy hulljon a férgese.

Nessi azonban elfelejtette, hogy a patika-jogokkal való seftelés és korteskedés nem ellenzéki kenyér, hanem kormányparti maszlag. Ha a patikát meg is szerezhette volna, abban is híjába keresne most már erkölcsi halál ellen — orvosságot.

*

Az ügyvédi kamarák pompásan viselkednek. Egymásután visszautasítják Lányi igazságügyminiszter urat. Az ügyvédek egy szóval... szilenciumban részesítik saját külön minisztereket. Liptóban is megbukik a választáson. Nincs az a romlott lipitói turó, a mely elég keserű és pondrós lenne arra nézve, hogy a szerencsétlen fráter asztalára kívánczozzék. Meg fog bukni, mint a pinty.

jött a feledés, mint a hogy nagy fájdalmak után meg szokott jönni, mint mindennek végén megjön.

És Jacques újra polgári existenciát teremtett magának, mint öreg önelégült és békés agglagény. Ó, ki elhagyta őt, hogy az után fusson, amit boldogságának tartott, boldognak képzelte magát félve, egy éven át, éppen abban az időben, melyet ő keservek és fájdalmak között töltött.

Miután a szenvedélye alábbhagyott, tiszta fővel ítélte meg az embert, akit magának választott, akiért szabaddá tette magát, dacolt a társadalmi illemmel és elhanyagolta a kötelességét. Kicsinyes, zsugori volt, össze sem hasonlítható a férjével és ez az élet, melyet vidámabbnak képzelt az öröm és boldogság léténél temetővé lett reá nézve.

Az öt év alatt, míg ez emberhez volt köze, ellenszenv támadt benne az együttélés iránt szerelem, hit, napfény nélkül, addig a napig, amikor a kihalt szenvedély fájdalmát felismerte.

Majd hiányzott a pénz, beállt a nyomor, melyet a hidegség magával hozott s a hur végre elkopott, míg el nem szakadt. Utóvégre elhagyta az ember, egyedül maradt, sirva szive aggodalmában. És most szembe állította az élet őket egymással, a feleséget és a férjet: emez kövér, békés filiszter, amaz összeesett, fáradt, megtört, nyomorult.

Míg ők hallgattak, felhatolt hozzájuk

NAPI HIREK.

Kánikula.

— július 8.

Itt van, minden kellemetlenségével és kellemességével együtt a kánikula. Egyszerre minden átmenet nélkül esőpöntünk bele. A sok esős és pocsék idő után egyszerre a rekkenő hőség, emberek és állatok nagy, talán legnagyobb ijedelme.

Mert minden ellen a világon van orvosság, mindenben lehet segíteni, csak a kánikula ellen nincs védekezés. Nyomor, betegség, éhség, szomjuság, de még a fagy is mind, mind orvosolható bajok, de a kánikula ellen nem segít semmi.

Télen hófuvás és gyilkos fagy idején futott szobába menekülhet az ember, ahol felengednek a dermedt tagok és befagyott gondolatok. De a kánikula ellen még eddig nem talált ki semmit a dölyfös és büszke ember ész.

Ámbár a külső és belső hűsítő serege csalogatja az embert, sőt el is csábítja, de az ember nem nyer vele egyebet annál a belátásnál, hogy bizony nem használnak semmitsem.

Uzodák és söresarnokok csak arra való, hogy az ember arra az időre, amíg benűk van, elfelejtse, hogy most tulajdonképpen a kánikula ellen védekezik. De amint kinn van, ismét fokozott mértékben érzi a nyár átkát.

Mert nem csekély dolog a kánikula. Melegség, hőség, rekkenő az mind semmi, amikor kánikuláról van szó.

Álmos az egész világ, nincsen élet sehol, kivéve a hűsítő helyeket, kihalt utcák, üres boltok, pangó üzletek jelzik, hogy kánikula van.

Kánikula, ami szónak szép, hangzatos, de fogalomnak valami borzasztó. — Mert a jelentés olyasvalami, ami ellentéte az életnek és egyenértékű az álomszerű, öntudatlan aléltságnak, a mitől úgy, de úgy irtózik mindenki.

És irtózás közben egyebet sem teszünk, mint az izzadságesőpöppet és patakot tö-

rülgetjük arcunkról, emeljük a söripart, forgalmat hozunk az uszodába és hadakozunk a láthatatlan, de annál érezhetőbb rém ellen, azzal a tudattal, hogy ugys hiába...

Debreceni percc.

— július 8.

— Mért nevezik az önkéntes urak Heródesnek a kapitányukat?

— Azért, mert mindennap elakarna pusztítani legalább tíz egy éves önkéntest!

Saját füleinkkel hallottuk, hogy egy bécsi köz-hivatalban ma a főnök megkorholta egyik nő-alkalmazottját. Tetszik érteni: saját fülünkkel és innen, Debrecenből hallottuk!

Hogy lehetséges ez?

Hát csak úgy, hogy a bécsi telefonhoz szólítottak. Hibás kapcsolás történt, a főnök nagy pratáliát csapott maga körül.

Ha pedig ötven évvel ezelőtt azt jóslottuk volna a nagyapánknak, hogy Debrecenből fogunk Béccsel eszevegni, egyenesen a bolondok házába utasított volna.

A világ azonban tovább forog keserű levélben és mindennap új meg új bosszorkányságra lehetünk elkészülve.

Petőfi halálának évfordulója.

Petőfi Sándor halálának évfordulóját július 30-án az idén is megünnepeli az egyetemi ifjúság és a főváros hazafias polgársága. Az évforduló napján megkoszorúzzák a nagy költő szobrát, este pedig a magyar asztaltársaságok középpontja Petőfi emlékünnepet rendez egyik Baross utcai kerthelyiségben. Nem képzelhető, hogy Debrecen is elmaradna az ünnepők sorából. Ajánljuk a Csokonai körnek, hogy Petőfi emlékének méltó megünnepelése felől intézkedjék.

Nothnagel tanár meghalt.

Bécsből jelentik, hogy Nothnagel Hermann, a legnagyobb modern belgyógyászok egyike, hajnalban szívszélhűdés következtében hirtelen meghalt. A bécsi orvosi egyetem egyik legnagyobb professzorát veszítette Nothnagelben, akinek hirneve a tengereken túl is éppen olyan nagy volt, mint Európában. Az orvosi gyakorlaton kívül az orvosi tudományt is értékes művekkel gazdagította. Noha csak hatvannégy éves volt, több orvosi generáció

Jacques nem emlékezett rá, bizonyos volt benne, hogy sohasem látta nejét. Ez még azt is elmondotta, hogy egész közel lakott hozzá, ugyanabban a városrészben és Jacques csudálkozott, hogy oly közel éltek egymáshoz és ő éppen semmit sem tudott róla.

Majd kényelmesen hátradőlt a nő a karosszékben a kimerültség, az elszibbadás érzésével; feltalálta megint ezt a széklet, melyet egykor ismert, amint mindent azon a helyen is talált. Mi sem változott, a szőnyegek ugyanazok voltak, a butorok, a tárgyak, mindennek barátságos kinézése volt, a nyárias fogadtatás kinézése. Mily kényelmes volt ebben az otthonban, melyet öt évi távollét után újra birtokába vett. Nem újra egyesülésüket, az ő visszatérését férje házába jelentette-e ez a lakoma az asztalsarkon?

A lámpa, mely itt az asztalon állott, ugyanaz volt, mely akkor világított rá, amikor egymást csókolgatták, egymáshoz simulva ültek s egymással szerelmes szavakat váltottak. Ez a kétértelmű élet, az öt évi együttélés gyötrelme, undora a mai nappal véget ért. Ismét elfoglalta a helyét törvényes otthonában, a férj mellett, ki kész volt neki megbocsátani; ismét boldog napok virradnak rá, miután életének e lapját szét-tépték.

Jacques nagyon nyugodtan, meghatottság, harag nélkül tekintett rá. A megrovás, a szájalom egyetlen szava sem jött a szá-

az utca lármája, egy bérkocsi robotgott el, egy boltban a vasfüggönyöket bocsátották le, egy elmenő fűtyült és fűtyülése eltávozott, elhalt a távolban. Jacques zörgette zsebében a kulcsokat és csörgésük magához térítette őt; észébe jutottak a felesége utolsó szavai.

— Ehes vagy? kérdezte.

És kiment a konyhába. Még egy kis meleg huslevés volt ott és egy csibeszárny — az hozta elő. Feltalálta neki az asztal egyik sarkára, melyre asztalkendőt terített és míg néje evett, Jacques még egyszer kiment a konyhába, egy poharat is hozott be és töltött neki. Most figyelmesen szemlélte az asszonyt, látta, mint gyulladnak ki az arcai, és sejtette, hogy ebben a légkörben kényelmes érzés szállotta meg, miután enét lecsillapította. Mikor megszűnt enni, ismét beszélgettek egymással.

— Két ízben találkoztam veled, mondta a nő lassan. Először három év előtt, egy divabazárban; olyan közel mentél el mellettem, hogy hozzám értél; én elsápadtam, mint egy asztalkendő, de te távoztál anélkül, hogy észre vettél volna.

A férfi meglepettnek látszott; a nő folytatta!

— Egy más alkalommal is láttál. Esett az eső; egy omnibusz várótermében állottam, te mögöttem beléptél; én tüstént kimentem, te követted. Én nagyon gyorsan mentem és hallottam lépteidet a hátam mögött; aztán valószínűleg nyomomat vesztetted, én hátrafordultam, már nem voltál ott.

került ki az ő keze alól. Életrajzi adatai ezek:

Nothnagel Hermann, született Alt-Lietzegörickében 1841 szeptember 28 án. Berlinben tanult és promoveált, majd egyetemi magántanár lett előbb Königsbergben, majd Berlinben és Boroszlóban, 1882 ben pedig a klinikai orvostudomány rendes tanára lett a bécsi egyetemen. Nothnagel kiváló érdemeket szerzett a gyógyszerian és a belgyógyászat terén; művei: Handbuch der Arzneimittellehre (Rossbachhal, 7. kiadás, Berlin 1894. Topische Diagnostik der Gehirnkrankheiten (ugyanott 1879); Beiträge zur Pathologie und Pathologie des Darms (ugyanott 1884); 1884 óta többekkel kiadta a Specielle Pathologie und Therapie folyóiratot.

— **A Debrecen-Nagykállói vasut ügye.** A legújabb közlekedési utnak, a tervezett Debrecen nagykállói vasutnak építési ügye gyorsan halad a megvalósulás felé. E hó 14-én a kereskedelemügyi miniszteriumban a vasut ügyében tárgyalások lesznek. Erről a belügyminiszter tegnap értesítette Debrecen város tanácsát és felhívta, hogy küldjön képviselőt a tárgyalásra.

— **Nessi Pál eltűnt.** Egy budapesti krajeáros lap írja: Az a hír érkezett hozzánk, hogy Nessi Pál orsz. képviselő eltűnt. Tasnádról, ahol családja időzik, tegnapelőtt utazott el azzal, hogy Budapestre utazik. — Minden jel azonban arra vall, hogy utirányt tévesztett.

Budapestről táviratozza tudósítónk, hogy Nessi Pál országos képviselő tegnap hazakerült Tasnádról. Egy újságíróknak kijelentette, hogy Svarez letartóztatásáról a lapokból értesült. A patikaügyhöz semmi köze sincsen. Az kizárólag a Svarez panamája.

— **Trachomás betegek Debrecenben.** Ez a veszedelmes és ragadós betegség — sajnos — szedi áldozatait a városban. Tegnap Sárzary Gyula dr. t. főorvos jelentést terjesztett be a tanácshoz a trachomás betegekről. A jelentés szerint a veszedelmes szembetegségben 238 an szenvedtek az utolsó 6 hónap alatt.

— **Esőzések mindenfelé.** A rekkenő meleg napok után tegnap végre esett a jótékony eső. Mint az ország minden tájáról érkezett jelentések mutatják az esőt óriási vihar előzte meg és aztán megnyiták az ég

jára. Ez az asszony, aki itt ült, idegen volt reá nézve; a másik asszony, az, akit ő szeretett, a neje nem volt többé; ez a szerelem meghalt, és az ujjaiában, melyek mozogtak, olyan érzés támadt, mintha hamut szórna. Egyetlen szó nélkül a szomszéd szobába ment, egy papírral tért vissza, egy száz frankos bankjeggyel, melyet oda nyújtott az asszonynak:

— Neked pénzre van szükséged, monddta. És ha megint boldogtalan leszel, tudasd velem.

Engedte, hogy a nő felálljon, fogta a lámpát. A nő elmélázva tekintett rá s követte őt. Mikor az ajtót kinyitotta fogta fel, hogy alma véget ért, látta, hogy férje elküldi őt, hogy vissza kell térnie a sötét utcára, az ő üres lakásába, a hol hideg volt; hogy férje kérelmetlenül és szeméi könnyörögtek hozzá.

Jacques feltárta az ajtót, anélkül, hogy ránézne. Mikor a lépcsőházban állott, férje magasra emelte a lámpát. fénybe fűrésztette őt, mint beléptekor s ismételte nyugodt hangon, melyből közömbös jóság hangzott:

— Ha valamire szükséged van, tudasd velem.

És az ajtó bezárult mögötte és Jacques hallotta a esőndben lépteit, amint támolyogva lement.

Louis de Robert.

csatornáit. A negyvenfokos hőségtől szenvedő emberiségnek különösen a gazdálkodó része fogadta hálással az isteni adományt, mert a veteményeken kívül, főként a kukorica és dinnye régebben áhította a hős esőppeket. Az eső nem volt sehose hosszabb ideig tartó, de az éj folyamán többször bőségesen hullt.

— **Az elhunyt tanácselnök.** Raggambi Flük Ádám nyugalmazott temesvári királyi táblai tanácselnök — mint jelentik — életének 59 ik évében, tegnap éjjel hosszas szenvedés után, Leányfalván elhunyt. Az elhunyt még a régi bírói gárdához tartozott s alapos jogi képzettsége és tiszta judiciuma mellett lankadatlan szorgalommal dolgozott.

— **Ösztöndíj egyetemi tanulóknak.** Budapestről jelentik: A jövő 1905—6. tanévtől kezdve a budapesti tudományegyetemi hallgatók részére alapított két, évi 300 arany frtos Ferenc József Erzsébet arany ösztöndíjra és a budapesti műegyetemi hallgatók részére alapított egy, évi 300 arany forintos Ferenc József ösztöndíjra hirdet pályázatot a Budapesti Közlöny az azok elnyeréséhez kötött feltételek részletes felsorolása mellett.

— **A szerelem sötét verem.** Sajgó szíve mély érzelmektől dagadozott Kovács Anna cselédlánynak. Szerelmes volt a fogékony lelkű leányzó a Pavillon laktanya egy derék szál bankanososába. A hadfi viszonzta is forró szerelmét, de hátmit ér az élet a szerelmeseknek, ha nem párosodhatnak. A boldogságról álmódzó bakanosos sokszor felsőhajtott. Átkozta a balvégetet, mely őtet a katona élet jármába juttatta. El is tökéltte magában, hogy nem kinlódik tovább, ha nem egyesülhet szíve választójával a földön, majd egyesül vele a menynek országában. Mert nagy idő ám kétegyemást izzón szerető léleknek három esztendő. Sok lett volna bevárni, míg az letelik. Csiszár Ferenc és kedvese tehát elhatározták, hogy öngyilkosokká lesznek. A mult héten már elő is készítették a tervet, de még mielőtt megvalósíthatták volna szándékukat, megtűták a dolgot a kaszárnyában. Ott pedig nagyon örködnek az elkeseredett legénynek élete felett már csak úgy tudva nem igen hagyják, hogy valami bolondot kövessenek el. Csiszár Ferencnek is rögtön elvették a kedvét a haláltól. A bus baka az egyesben tündöklik azon, hogy kell megbecsülni az életet. Hanem Kovács Annát már nem lehetett megakadályozni, hogy el ne kövesse az öngyilkosságot. Tegnap délután hön szeretett kedvese közelében a kaszárnya előtt elterülő dobozi temetőben marólguggal megmérgezte magát. A szerencsétlen terepést első segélyben dr. Varga Emil ker orvos részesítette. Beszállították a kózkórházba, Életben maradásához kevés a remény.

— **A hentesek gyűlése.** Régi óhajuk a depr. hentes mestereknek a sertés konzumvásár megalapítása. Evekkel ezelőtt kérvényezték már a várostól, létesítését. Annak idején helyt is adott a tanács a hentesek kérelmének és megszavazta a szükséges költéseket is. Nagy baj azonban, hogy mind ezidélég még nem létesítették a konzumvásárt. Ez föltétlen káros ugy a közönségre, mint a hentesekre nézve. Ha a városban csak egy-két körzet a sertésvész miatt zár alatt van, már be van szüntetve a helyi forgalom. A hentesek sokkal nagyobb áráért kénytelenek beszerezni a vágókat máshelyről. Természetesen ilyenformán a közönségnek méreg drágán kell megfizetni a sertés-húst. A 16 milliós kölcsönbe a város belevette a konzumvásár létesítésére fordítandó összeget. Ugyanezért a hentesek tegnap délután az ipartestület tanácstermében tartott értekezletükön elhatározták, hogy az ügyben

lépéseket ismételten sürgősen meg fogják tenni. A vágóhídi mizériákra vonatkozólag Tóth Kálnán utkár indítványára elhatározták, hogy egy panaszkönyvet nyitnak, melyben szükség esetén sérelmeiket felsorolják. A sok herce hurca elkerülésével így akarják azokat az igazgató elé tárni, hogy könnyebben és hamarabb orvosiást nyerjenek. A hentes mesterek a jövő hét valamelyik napján testületileg kivonulnak a vágóhíd igazgatójához és tudatni fogják vele ezen elhatározásukat.

— **A M. Á. V. altiszti kör** ma tartja nyári táncvigalmát a nagyerdei Dobos pavillonban, melyre ezuton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Verekeedés.** Az üzleti verseny hozta indulatba tegnap este a vasuti állomásnál Póciók János szállodai portást és Török János kocsiist. A tolokodásig buzgón kínálgatták omnibuszaikat az érkező vendégeknek s e közben támadt valami eltérés köztük, amit kölcsönös elagyabugyalás útján intéztek el. A rendezett botrányért azonban meggyül a bajuk a rendőrséggel, mert egy rendőr, aki éber figyelemmel kísérte az érdekes viadalt, feljelentette őket.

— **A dohányárusok kívánságai.** A dohánykísárusok legközelebb ülést rendeznek hogy hivatásukat érdeklő kérdéseket vitassanak meg. A dohányárusok egyik panasza, hogy az általuk beváltott, még használatlan bélyegeket a bélyegraktár nem váltja be. Kérni fogják továbbá, hogy a „Princesa“ cigarettákat ők is árusíthassák. Kívánják, hogy a nagyárudák a világos szivarokat arányosan osszák szét. Végül kérik fogják a pézzügyminisztert, hogy a dohányárusitási engedély, ha a tulajdonos az üzletet legalább hat éven át gyakorolta, simán legyen másra átruházható.

— **Lókötés.** A vásártér melletti legelőn szabadjára engedve legelészett Veres László Faragó utca 13 szám alatti lakos lova. A felügyelet nélkül lezó jószágra valaki rávetette a szemét és elkötötte. A lóköttőt nyomozza a csendőrség.

— **Kéménytűz.** Tegnap délután 3 óra tájban hatalmas füstfelhő borította el a Hatvan utcát. A 45. számú házban kéménytűz ütött ki. A tűzoltóság Publik Ernő helyettes főparancsnok vezetésével csakhamar megjelent a helyszínen, de már nem akadt dolga, mert időközben a tüzet elfojtották.

— **Furfangos tanonc.** Lopott is, csaló is Dahir Béla fodrász tanonc s aztán még meg is akart szökni. Hanem ez az utóbbi kísérlete már balul ütött ki. Az ifju óriás ugyanis megunt a pacsmagolást, az gazdájától Révész Lipót Piac utcai fodrásztól több darab szerszám eltulajdonításával megugrott. És miután még az egyik segéd nevében Öhm Emiltől a Szarvas című szálloda tulajdonosától 8 koronát felvett éppen azon fáradozott, hogy elzónázzék Debrecenből. A turpisságra azonban hamarosan rájöttek és nagy keservére abban a pillanatban fületék le a vasuti állomáson mikor célnál volt. A furfangos fiu korán megváltotta a menetjegyet és telerakva zsebet különféle csemegékkel behuzódott az állomási épület egy félreeső zugába és ott várta a vonat indulását. Most bent elmékedik a rendőrségi központ fogházában gaztette felett.

— **Gondatlanság áldozata.** A gondatlanság áldozata a másfél éves kis Legaza Mari. A napokban hozták be szülei nagyanyjához Pocsaj Andrásné Homokkert II. járás 148 szám alatti lakoshoz a kis leánykát. Tegnap kőművesek dolgoztak a háznál s a folyton körülöttük lábatlankodó apróság a munkájukhoz használt festékekhez férközött és ivott abból. Rettenetes kinok között szál-

litották be a kórházba, hol azonnal ápolás alá vették. Alig hihető azonban, hogy életben maradjon, mert a mérges folyadék teljesen összegegte belső részét.

— **A sztrájk tanya feloszlata.** Az építő munkások Olajútban levő sztrájk-tanyáját ma reggel feloszlatta Végh Gyula főkapitány. A munkások ugyanis, a főkapitány által hozzájuk intézett intő felhívását, hogy tartózkodjanak a rendellenes dolgok elkövetésétől, illetőleg munkástársaikkal szemben gyakorolt erőszakoskodásoktól, megszegték. Csütörtökön este többen közülük megtámadták Szabó Imre és Király Mihály munkában levő kőműves segédekét. A két ember gyantlanul ballagott hazafelé, mikor egyszerre rájuk rottott egy csapat sztrájkoló és ütlegelni kezdte őket. Az egyiket Király Mihályt kegyetlenül elverték. A másikat csak szelidebben bántották. A két megrakott ember persze nyomban panaszt emelt a rendőrségnél és a főkapitány azonnal a legszigorúbb intézkedéshez nyúlt. Még tegnap este nyolc órakor megjelent a sztrájk-tanyán Szűcs Lajos rendőrbiztos, hogy a sztrájk-tanya feloszlatairól szóló végzést közölje a munkásokkal, de a sztrájkolók, mivel a vezetők nem voltak jelen nem vették azt tudomásul. Így tehát csak ma reggel történhetik meg a feloszlata, ha ugyan valami ürügygel a sztrájkolók nem késleltetik azt továbbra.

— **Akit a balsors üldöz.** L. M. Szent Anna-utcai koresmájában mulatott a minap Kerek János Ujostási föld melletti lakos. Virágos jókódvében nyakrafőre ültette a hosszunyaku üvegeket és a laposan bekapacitált állapotban volt már mikor hazafelé indult. A jókedvű emberhez — távoztában — hozzácsatlakozott a két koresmai kiszolgáló lány, feltelepedtek a szekere. A derék atyafi ugyanis váltig fogadozott hogy a két érdemes hölgyet nagyon szereti. — Másnap aztán olyan sorban állított be a csendőrségre hogy a lányok 10 korona készpénzét a kijutás alatt ellopták tőle. Előadta továbbá, hogy miután a lányol elváltak tőle a vágóhíe közelében valami felett összeszóllalkozott Gy. A. helybeli kereskedő Patay István nevű kocsissával, aki a szóvita hevében egy ostornyéllal kegyetlenül helyben hagyta. A csendőrség az ügyben megindította az eljárást.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Szathmári Margit ev. ref. 8 hónapos, Pincés Margit ev. ref. 3 napos, Orosz Béla r. kath. 16 hónapos, Tóth Juliánna ev. ref. 7 hónapos, Bertók Berta ev. rev. 2 hónapos, Balogh Imre ev. ref. 2 hónapos, Nagy Sándor ev. ref. 4 hónapos, Lénárt Jánosné ev. ref. 68 éves.

— **Munkások vigalma.** A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének debreceni fiókja e hó 15 én, szombaton a Margit fürdő dísztermében, az özvegyek és árvák segélyalapja gyarapítására az egyetértés dalegylet közreműködésével, kedélyes estélylyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj 1 kor. 20 fillér, előre váltva 1 kor. Felülfizetések köszönettel fogadhatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A tánckedvelő ifjuság részére táncjelvény 50 fillér. Kezdeté este 8 órakor.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképtárlat a műterem kapubejáratajánál levő lakókamrában.

— **Használja** a híres Hajdusági petró. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvú gyógyszerházban.

— **Speciálista** férfi, fiú és gyermekszalmakalapokban Fekete Jakab férfi divatkereskedő Debrecen.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

TAVIRATOK.

Törvényellenesség Szabadkán.

Szabadka, jul. 7. Ma nagy elkeseredést szült városszerte a polgármesterhelyettesnek azon eljárása, hogy a városhoz érkezett 90 póttartalékos behívóját a közgyűlési határozat ellenére kézbesítette. A város közönsége részéről most küldöttség készül panaszra a polgármesterhez.

A Potemkin.

Konstantinápoly, jul. 7. A Potemkin esete folytonos izgatottságban tartja a kedélyeket. Holnapra várják a Levante vonal Pera nevű gőzöst. Tegnapelőtt egy orosz gőzös, melynek Szíriába kellett volna mennie Odesszába ment, mert a legénység aggódva családjáért visszatérést követelt. Nem igaz az a hír, hogy az összes itt lévő orosz hajók legénysége sztrájkba állott. Az sem áll, hogy az itt lévő két orosz állomáshajón fegyelmetlenség uralkodik. Ismételten felbukkanik az a híresztelés, hogy a Potemkint a Boszporusz közelében látták. A tengerszoroson való átvonulás nappal nem volna nehéz, éjjel azonban hajókalauz nélkül veszedelmes és valószínű volna a megfeneklés. Attól tartanak, hogy a Potemkin a Fekete-tenger mellett levő herakleai szénbányában kiereszkolja a szükséges szenet. A lázadók nemzetközi jogi és tenger jogi elbánását illetőleg nem forog fenn kétség, hogy mert a Potemkin eljárását Konstanziában a tengeri rablás tényének lehet tekinteni és az orosz kormány a hajó legénységét lázadónak nyilvánította.

Konstantinápoly, jul. 7. A Swyettli nevű torpedónaszád, mely a Potemkint üldözi, előkészítette az itteni állomáshajót a zendülők megérkezésére. Nem igaz az a híresztelés, hogy az osztrák-magyar állomáshajó, a Taurus a Potemkin esete miatt elhagyta Konstantinápolyt. A Taurus szombaton kezdte meg az Aegei tengeren régen tervbe vett cirkáló útját.

Szobasztopol, jul. 7. Az Odesszából a Pobjedenosec-el visszatért gyakorló hajóhad tegnap ismét elindult Feodosia felé.

London, jul. 7. A Reuter ügynökség jelenti Odesszából: Éjfélkor híre járt, hogy a Potemkint Feodosia közelében légberőpítették.

Feodosia, jul. 7. A város lángokban áll. **A Potemkin hajó bombázta** a várost. A katonaság kifosztotta a lakosságot és igen sok embert legyilkolt.

Pétervár, jul. 7. Itt igen félnek, hogy a Potemkin megtámadja Batum városát. Ez esetben óriási bonyadalmak lesznek, mert ott óriási lövészert van felhalmozva. Batumban is a forradalom jelesei mutatkoznak.

Az odesszai véres napok.

Odessza, jul. 7. A forradalom tegnap újra kitört. A parasztság lázadt most fel és rabol, pusztít és gyilkol a városban. A rendőrség és katonaság tehetetlen a féktelen bandával szembe. A város elhatározta, hogy a cárhoz feliratot intéz, melyben követelni fogják a politikai reformok sürgős megoldását.

Szénbányászok sztrájkja.

Pécs, július 7. A Dunagőzhajózási r. t. bányáiban kitört sztrájkról jelentik: A bányagazgatóság egyetértve a budapesti bányakapitányságtól kiküldött Albert Ferenc bányabiztossal, a sztrájkoló munkások bizalmi férfait délelőtt 11 órára hívta össze egyezkedésre. A tárgyalások valószínűleg csak 5 nap múlva lesznek befejezhetőek. A sztrájkolók mostanáig ragaszkodnak követeléseikhez. A Dunagőzhajózási társaság bányagazgatósága tekintve azt, hogy a munka megszüntetése következtében a bányákban veszedelem fordulhat elő, a bányafalak beomlásával, vagy a bányalég összegyülemésével, kénytelen lesz ultimátumot intézni a sztrájkolókhöz, hogy 48 órán belül álljanak munkába, mert különben hivatkozással a bányatörvényre, elbocsátják őket a szolgálatból és a társadára való igényüket elvesztik.

Baleset a hadgyakorlaton.

London, július 7. A tegnapi Aldershoti tábori gyakorlaton a lovasságot támadásra vezényelték a gyalog csapatok ellen. A dragonyosok rohama túlment a határon és kardjaikkal belevágtak a gyalogságba. Néhány dragonyos közvetlen közelből tüzelt is. A gyalogosok egy része megsebesült.

Az oroszországi események.

Pétervár, július 7. Tegnap estére a szociáldemokraták gyűlést hívtak egybe, melyen több mint 50 000 fémmunkás vett részt. Határozatot hoztak, hogy igyekezni fognak az összes munkásokat egyesíteni, hogy elérjék a háború azonnal való befejezését és az alkotmányozó gyűlés egybehívását a demokratikus köztársasági alapon. Lodzi, varsói és odesszai munkáskiküldöttek is beszéltek a gyűlésen.

Csernigow, július 7. A városi képviselő közölte a belügyminiszterrel, hogy a

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— **SZULTÁN-forrás** —

hugyoldó és hugyhajtó hatással.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajoknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsóbb gyógy-és élvezeti-vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kulvezetősége. **HOLENIA BELA**, Eperjes

Kapható: **Kontsek Gézánál Debrecen.**

kozákok és a rendőrség nagy hibákat követ el a lakossággal szemben és kérte a kormányzót, hogy a kozákokat távolítsa el. A városi képviselők készeknek nyilatkoztak a polgárőrség szervezésére. Midőn az ülés-termet elhagyták, kozákok támadták meg őket. Néhány városi képviselő és mások is megsebesültek. A kozákok a rendőrség felszólítására felállottak a városház előtt és megtöltötték karabélyaikat, hogy a tömegre löjjenek. Csak a polgármester közbenjárására volt elkerülhető a vérontás.

Pétevár, július 7. Az odesszai katonai kerület parancsnokának jelentése szerint a 29-iki éjjeli zavargások alkalmával 49 zavargót öltek meg és 74-t megsebesítettek. Megölték egy rendőrt és 8 katonát, 9 rendőr-mestert és 8 rendőrt megsebesítettek.

London, július 7. A Reuter ügynökség jelenti Odesszából tegnap estéről: A rendőrség minden éjjel letartóztat néhány száz személyt, köztük előkelő polgárokat. A rendőrség folyton talál bombákat és pedig legnagyobb részt a zsidónegyedben.

Léghajósok szerencsétlensége.

Chalons, július 7. Sur Marne abban a pillanatban, amidőn Debaudy kormányozható léghajóját ama katonák segítségével kik a hajókosárban voltak, horgonnyal le akarták kötni, heves vihar keletkezett, mely a léggömböt és a horgonyköteleket eltepte. A gömböt a vihar közellevő erdő fáihoz csapta, hol teljesen szétszakadt. A gömb gépezete a katonákkal egyidőben a földre esett de azok csak könnyen sérültek meg.

A lengyelek mozgolódása.

Lugano, júl. 7. Az itt székelő lengyel forradalmi párt ülést tartott, a melyen elhatározta, hogy az összes oroszországi lengyel lakosságot felszólítja a fegyverkezésre.

A görög politikai válság.

Athén, júl. 7. Rally miniszterelnök kijelentette, hogy az új kormány gyarapította Deliannis munkáját, mert nemcsak ennek politikáját folytatja, hanem még néhány reformot felvetett programjába. Az előbbi kabinet tagjai kifejtik azokat az okokat, melyek késztették őket Rallytól való elválásra. Theotokis bírálja az újkormány alakulását, de nem ajánlja, hogy bizalmatlanságot szavazzanak a kormánynak, mert belátja, hogy az ellenzéknek nem állott módjában most a kormányt átvenni. Erre Rally miniszterelnök felteszi a bizalmi kérdést. A szavazáskor a kabinetnek 113 szavazattal 77 ellenében bizalmat szavaztak. 39 képviselő távol volt. A bizalmatszavazást tetszéssel fogadták és azt hiszik, hogy ez meg fogja akadályozni az újabb válság kitörését, mely a kamara feloszlátását vonná maga után.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 7.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv csökély. Nyugodt irányzat mellett 14,000 méter-mázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek közül rozs és tengeri változatlan, zab nyugodtabb, árpa lanya. Idő: meleg.

Buza októberre	15.70—72.
" 1906. áprilisre	16.14—16.
Ros októberre	12.72—74.
Zab októberre	11.34—36.
Tengeri júliusra	14.98—15.00.
" 1906. júliusra	10.62—64.
Repece augusztusra	23.90—24.10.

A Grange-ház drámája.

Sherlok Holmes legújabb elbeszélése.

Írta: Conan Doyle. 4

— Nem is kerestük őket, mert azt hittük, hogy kereket oldottak Amerika felé, de úgy látszik, a banda megint itt van. Már értesítettünk is minden tengerészeti hatóságot és estére díjat tűzünk a fejükre. Csak azt nem értem, hogyan követbejték el az egészet lady Brackenhall előtt. — Talán azt hitték, hogy a lady nem tér olyan gyorsan magához ájulásából?

— De mondja csak Hopkins ur, mi-csoda ember volt ez a Sir Brackenhall?

— Józanul áldott jó ember volt, de ha részeg, vagy félig részeg, valóságos sátán. Mint ha az ördög lakozott volna ilyenkor benne. Mindenre képes volt ilyenkor, már gyakran meggyült vele a bajom. Legutóbb is, mikor részeg fővel petróleummal ontotta le a kutyáját, azt meggyújtotta és két zsellér ház égett le. Egyszer meg Theresa komorna után dobott egy flakót. Őszintén szólva, nélküle kellen esebb lesz az élet ebben a házban. — De mit néz olyan kutatva Holmes ur?

Holmes időközben letérdelt és nagy figyelemmel vizsgálta a karosszéken a vörös zsinog csomóját, melylyel a ladyt odakötötték volt a székekhez. Azután gondosan vizsgálta a zsinór cifrangos végét, ott, ahol a zsinog elszakadt, mikor a betörő letépte.

— A mikor ezt a zsinogot eltépték, a konyhában meg kellett szólalnia a csengőnek — jegyezte meg.

— Nem hallotta senki, a konyha egészen a ház mögött van.

— De hogy mert oly könnyelműen akorát rántani a csengőzsinóron?

— Igaza van, mr. Holmes, ezt a kérdést én is tettem már magamhoz. A gazembernek jól kellett ismernie ezt a házat. Tudnia kellett, hogy a cselédség korán megy eludni és a konyhában nem hallják meg a csengőt. De csupa régi, megbízható cseléd van a háznál.

— Ilyen körülmények között — mondotta Holmes, — azt lehetne első sorban gyanuba fogni, a ki után Sir Brackenhall a flakót dobta. De ez nem valószínű, mert Theresa komorna nagyon hűséges szolgálja asszonyának. No de ez nem lényeges, ha egyszer Randellékat megfogta Hopkins ur, a bűntársakat könnyen meg lehet találni.

Most Holmes az ajtóhoz ment. kinyitotta és így szólt:

— Itt nincs semmi nyom, de a kandallón a gyertyák úgy látszik, égtek.

— Igen, ezeknek a fényénél dolgoztak a betörők.

— És mit vittek el?

— Nem sokat, csak egy féltucat pár evőeszközt. A lady azt hiszi, hogy annyira megzavarta őket Sir Custace halála, hogy nem mertek sokat rabolni.

— Ez valószínű, de bort is ittak, amint látom.

— Igen, hogy megerősítsék idegeiket.

— Ahhoz a három pohárhoz azóta nem nyult senki?

— Minden úgy van, a hogy a betörők hagyták.

— Nézzük csak, mi ez — mondta Holmes.

A három pohár egymás mellett állott, mindháromban bor volt, de két pohár üres volt, az egyikben egy kis maradék volt. A boros üveg csak félig volt kiürítve, mellette egy hosszú dugasz feküdt. Holmes arca hirtelen megváltozott. Elvesztette az arc közönséges kifejezését és tűz villant meg Holmes mély szemében. Kezébe vette a dugaszt és jól megnézte.

— Hogy húzták ki a dugaszt, kérdezte Hopkins s az almárium egy félig kihuzott fiókjára mutatott, abban fehérnemű volt és egy nagy dugóhuzó.

— Mondta a lady, hogy ezt a dugóhuzót használták?

— Nem. Hisz azalatt húzhaták ki a dugót, mielőtt a lady eszméletlen volt.

— Helyes, mert csakugyan nem ezzel a dugóhuzóval húzták ki a dugót, hanem nyilván egy zsebkéssel levő dugóhuzóval. Meglátszik ez a dupó járatáról. Ha megfogják a fickókat, meglátják, hogy egyiküknek van egy zsebkése, amelyen a dugóhuzó van. De ez a három pohár is furcsa benyomást tesz rám. Ugye bár azt mondta a lady, hogy mind a hárman ittak?

— Igen, ezt világosan látta.

— Hát akkor jól van. De különös ez a három pohár. — Nem lát valami különösöt rajtuk?

— Ugyan hagyja, csak véletlen lehet az egész.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdasági kiállítás Nagyenyeden.

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület az Erdélyi Gazdasági Egylet és az Alsó-fehérvári Gazdasági Egylet a folyó év őszén (szept. 30., okt. 1. és 2.) Nagyenyeden a mellékelt program szerinti erdélyi mezőgazdasági kiállítást rendeznek.

A kiállítás tárgyai:

I. A képkiallítás keretében:

a) Mezőgazdasági gépek: Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló, kaszáló és aratógépek; cséplőgépek, resták, csztályozók; mőlorok; takarmányprések; löherfejtők; tengeriszár-tépők; súlymőrök; malomszerkezetek; rétvontózási és talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő- és borgazdasági, erdészeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, vadászati, halászati és más gazd. mellékágazati gépek. Járművek.

b) Felszerelések, eszközök, termények, állatorvosi és vegyi szerek, műtrágyák és anyagok stb.

c) Háztartási gépek, cikkek és eszközök.

d) Mezőgazdasági háziipari készítmények.

e) Mezőgazdaságot érdeklő új találmányok.

A gépkiallítás tárgyai lehetőleg működésben is bemutandók. A talajművelő stb. gépek bemutatásához szükséges területek és anyagok közvetlen a kiállítási helyiség mellett rendelkezésre állanak.

II. A terménykiállítás keretében.

a) Csemege és borszőlő kollekciónak, ezekkel együtt: palaekborok.

b) Gyümölcsök (alma, körte, szilva, dió stb.)

c) Kalászosok, szalmásan és magban; mezőgazdasági termények és termékek; kertészeti-, tejgazdasági-, baromfitenyésztési-, selyemészeti stb. produktumok; komló cukorrépa és más ipari és olaj növények, vetőmagvak, stb.

Mindezek külön-külön és csoportosan (kollekciónak) is kiállíthatók.

Csoportos kiállítások elrendezésében a rendezőség készséggel segítkezik.

Vármezei gazdasági egyletek kollekciónak részére külön helyek és kedvezmények adatnak.

Bejelentések.

A kiállítási tárgyak bejelentései, kizárólag a kibocsátott bejelentési lapokon, legkésőbb 1905. évi augusztus hó 10. éig, a helypénzzel (terményeknél: esetleg tányérdijjal) és az esetleges tűzbiztosítási díjjal egyszerre beküldendők és pedig:

1. A gép osztály részére történő bejelentések és díjak: Erdélyi Gazdasági Egylet Titkári hivatala — Kolozsvár címen.

2. a termény osztály részére történő bejelentések és díjak Gálffy János vincellérképezdei igazgató Nagyenyed címen.

Később beérkező bejelentések elfogadásáról a rendezőség nem szavatol.

Térdijak nélkül beküldött bejelentések a rendezőséget nem kötelezik.

Bejelentések gyűjtésére a kiállítás vezetősége (4. pont) a maga körén kívül senkinek külön megbízást nem ad.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	12	05
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	13
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	17
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
m. á. vasutól	reggel	5	35
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasutól	d. e.	8	09
vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
vásártérről —	d. u.	4	54
m. á. vasutól	este	7	—
vásártérről —	oste	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	58
O.-Kőcs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56
O.-Kőcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	5	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	9	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Spestre érkeznek:			
A reggel 8 6. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 6. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 6. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 6. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 6. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 6. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 6. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 6. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15
Debrecenbe érkeznek:			
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29
Budapest—Nagyvárád f. gyorsv.	este	6	40
Budapest—Nagyvárád felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárád felől —	d. u.	3	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57
Szatmár—M.-Szegedről — —	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat) —	d. u.	10	11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6	43
Szatmár felől — — —	este	8	04
Kassa—Miskolc felől — — —	d. e.	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely--Szerencs	este	11	31
B.-Sz.-Mihály	reggel	7	33
H.-Böszörmény	d. e.	7	40
felől	este	6	22
vásártérről —	este	6	28
vásártérről —	d. u.	3	29
mávasúthoz	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kőcs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kőcs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	3	13

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.
Debrecen, 1905 április 20.

A debreceni ref. egyház küldöttsége.

17 év óta fennálló,
sok éremmel kitüntetett, a mai kor igényeinek megfelelően megfelelően teljesen átalakított **telepünk**

legjutányosabban vesz elad, cserélidomít nevel különböző állatokat, szárnyasokat stb. nevezetesen fajebek, fajmacskák nyulak, különféle madarak, exotikus állatok és disz szárnyasok, faji galambok, élő méhek, mentert melyek stb és szállított méhészeti felszerelések, állati tég és gyógy-szereket, tenyésztési és idomítási eszköztöket stb.

Fajkutyák Ajánlunk kitünő vizsla, kepe, vaddisznó és borzabeket nyersen és idő mitratovábbá óriási szent bernáthegyi újfundland dögök orosz agarak, skóciai, juhászkutyák magyar komondorok, uszkárok törpe ebeekék és kitünő patkányirtókat, angoramacskákat, óriási fülesbogyókat, élő és kitömött vadakat stb, stb.

Fajbaromfi, és költőtojás, sok érdeme kitüntetett törzsek után óriási lud kacsa, pulyka, tyuk stb. galampok, madarak óriási nyulak, méhek és felszerelések.

Vadászok, kik jól domítottvizslát óhajtanak, vagy idomítani kívánnak forduljanak hozzánk Sok elismerő levél. Kitünő módszer. Elfogagunk 3 hónaptól 2 évig elrontott vizslákat és vizslák idomítása, el látása és gondozása havonta 30 kor.- Árjegyzéket bérmentve küld a

Diana TELEP vezetősege.
Tar (Hevesmegye)

Magyar királyi állami méneparancsnokság Mezőhegyesen.

726 ikt. szám sgdt.

Loárverési hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménesből az alább felsorolt loanyag folyó évi július 24-én esetleg folytatólag árverés útján a helyszínen eladásra kerül és pedig:

23 darab anyakanca	4 " 4 éves kanca
36 " 3 " "	4 " 2 " "
4 " 1 " "	21 " 4 " herélt
93 " 3 " "	17 " 2 " " és
17 " 2 " " "	17 " különböző koru és ivaru

használati nyerges és igásló.

Az árverés kezdete reggel 9 órakor lesz.

Az árverési feltételek a helyszínen fognak a közönségnek tudomására hozatni.

Mezőhegyes, 1905. július 1-én.

Magy. kir. áll. méneparancsnokság.

Tóth Gyula

vaskereskedő
Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fürdőkádak, jégszekrények, vas- és rézbutorok, peronospora és kerti feeskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kályhák, utóbbiakhoz **multiplicátor (hőfejlesztő) betétek.**
Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag **25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,** fogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem, sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a
Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

●●● vetek ●●●

Oriási raktára!

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,

Folyó hó 30-án. Pénteken lesz

Angelotti igazgatónő első
fellepte.**Uj!****Uj!**

„Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda

párdlosaok.

Valamint az összes szerződöttetett
művészek fellepte.**Nyílóvirágok, esokrok, koszorúk,**

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbkacafákat és más kertészeti vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

A legjobb arc-
széplő szer a**SERAIL-ARCZENŐCS,**

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-creme, nappali használatra.

Kiváló toillet szappanok a kenőcs használatához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három szanben, fehér, rózsas és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészárban

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerészárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.Egy kis tégely
ára 70 fillér.**LÁSZLÓ JÓZSEF**

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

K Ö N Y V E K,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BÁLI MEGHIVÓK,

TÁNCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG“

pol. napilap,

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorsajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvétetnek.

A

„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.**ELŐFIZETÉSI ÁR:****Helyben:**

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.